

Kratšie podoby majú zvyčajne neoficiálny, hovorový charakter, napr. *Slovenské národné divadlo* – *Národné divadlo*, *Národné*. Zriedkavejšie majú slávnostný ráz, napr. *Bratislavský hrad* – *Hrad*, *Slovenské národné povstanie* – *Povstanie*. Môžu sa používať vtedy, keď z predchádzajúceho kontextu alebo zo situácie je zrejmé, ktoré úplné viacslovné vlastné mená nahrádzajú.

Vo väčšine prípadov namiesto viacslovných názvov nepoužívame kratšie podoby (ktoré sa takisto chápu ako vlastné mená a podľa toho sa píšú s veľkými začiatočnými písmenami), ale druhové pomenovania, ktoré je súčasťou takýchto viacslovných názvov. Takéto druhové pomenovania sa píšú s malým začiatočným písmenom, napr. *Slovenské národné múzeum* – *múzeum*, *Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky* – *ministerstvo*, prípadne druhové pomenovanie s bližším určením, napr. *Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky* – *ministerstvo kultúry*.

Pri niektorých jednoslovných vlastných menách jestvujú aj dvojslovné názvy (s prídavným menom odvodeným od jednoslovného názvu), napr. *Atlantik* – *Atlantický oceán*, *Jadran* – *Jadranské more*, *Bajkal* – *Bajkalské jazero*, *Balchaš* – *Balchašské jazero*, *Balt* – *Baltské more*, *Baltská úžina*, *Dardaneley* – *Dardanelský prieliv*, *Tanganika* – *Tanganické jazero*. Dvojslovné pomenovania mávajú spravidla oficiálny ráz.

Početné vlastné mená sú také známe, že sa zaobídu bez druhového označenia (uviedenia všeobecného podstatného mena), ktorým sa označuje druhová príslušnosť, napr. *Dunaj*, *Vltava* (rieka), *Kriváň*, *Rysy* (vrchy), *Bajkal* (jazero), *Pacifik*, *Atlantik* (oceány), *Pyreneje*, *Apeniny* (horstvá), *Veľká Morava* (štát), *Bratislava*, *Košice* (mestá), *Orava*, *Zemplín* (kraje). Súčasťou niektorých vlastných mien bývajú druhové pomenovania, ktoré ukazujú, čo sa vlastným menom označuje, napr. *Krabia hmlovina*, *Medvedí ostrov*, *Mamuti polostrov*, *Veľkomoravská ríša*, *Francúzska republika*, *Hornáaska kotlina*, *Slovenská akadémia vied*, *Slovenské národné divadlo*, *Jazykovedný časopis*, *Deň vzniku Slovenskej republiky*, *Preteky mieru*.

V istých situáciách je pri niektorých vlastných menách potrebné osobitne uváďzať aj druhové pomenovanie, a to najmä vtedy, ak druhové pomenovanie bližšie vymedzuje označený predmet alebo ak sa to isté pomenovanie používa na označenie rozličných jedinečných skutočností. Druhové pomenovanie sa kladie pred vlastné meno a píše sa s malým začiatočným písmenom, napr. *hotel Devín*, *interhotel Slovan*, *kino Hornád*, *časopis Orava*. Druhové pomenovanie je často potrebné použiť aj vtedy, ak vlastné meno svojim pôvodom predstavuje všeobecné podstatné meno a samo neukazuje, čo sa ním označuje, napr. *Práca* – *denník Práca*, *Obzor* – *vydavateľstvo Obzor*, *kino Obzor*, *časopis Obzor*. Druhové pomenovanie sa často používa pri vlastnom mene aj vtedy, ak vlastným menom je predložkový výraz (predložková väzba), napr. *Na paši* – *ulica Na paši*, *Na vyhliadke* – *chodník Na vyhliadke*, *Okolo Slovenska* – *preteky Okolo Slovenska*, *U červeného raka* – *lekáreň U červeného raka*, *Pri obuvníckej*

hušte – *vináreň Pri obuvníckej bašte*, *Za rampami* – *divadlo Za rampami*. Druhové pomenovanie býva aj pri názvoch, ktorými sú neohybné slová, napr. *Vpred* – *časopis Vpred*, *Napred* – *časopis Napred*, *spolok Napred*. Rozvinuté druhové určenie sa môže kladť aj za vlastné meno a oddeľuje sa čiarkou, napr. *vydavateľstvo SAV Veda* – *Veda*, *vydavateľstvo SAV*; *akciová spoločnosť Slovakoturist* – *Slovakoturist*, *akciová spoločnosť*.

Ak sa spojenie vlastného mena s druhovým označením stáva novým vlastným menom, ktoré už patrí do iného druhu vlastných mien, píše sa s veľkým začiatočným písmenom aj toto druhové určenie, napr. *kráľ Svätopluk* (vlastné meno *Svätopluk* s druhovým pomenovaním *kráľ*) – *Kráľ Svätopluk* (názov literárneho diela), *otec Goriot* (osobné meno *Goriot* v spojení s druhovým označením *otec*) – *Otec Goriot* (názov literárneho diela), *krížnik Potemkin* (názov krížnika je osobné meno *Potemkin*, slovo *krížnik* je druhové označenie) – *Krížnik Potemkin* (celé spojenie nie je už označením dopravného prostriedku, ale názvom umeleckého diela). Takéto vlastné mená dostávajú podľa svojej podstaty nové druhové označenie, napr. *Kráľ Svätopluk* – *román Kráľ Svätopluk*, *Otec Goriot* – *román Otec Goriot*, *Krížnik Potemkin* – *film Krížnik Potemkin*, *Kráľ Lear* – *divadelná hra Kráľ Lear*.

1.2. ZÁSADY PÍSANIA VEĽKÝCH PÍSMEN VO VLASTNÝCH MENÁCH

Jednoslovné vlastné mená sa píšú s veľkým začiatočným písmenom, napr. *Ján*, *Rastislav*, *Mária*, *Benka*, *Jesenský*, *Vansová*, *Dunaj*, *Spíš*, *Bratislava*, *Madrid*, *Mladost*, *Demokrati*.

Vo viacslovných vlastných menách sa veľké písmená píšú podľa týchto zásad:

1. Vo viacslovnom pomenovaní, ktoré sa stáva vlastným menom len ako celok, píšeme s veľkým písmenom iba prvé slovo, napr. *Červenú čiapočku*, *Nový rok*, *Matica slovenská*, *Slovenská republika*, *Výskumný ústav zväračský*.
2. Vlastné meno, ktoré je súčasťou viacslovného vlastného mena, ponecháva si veľké písmeno na ktoromkoľvek mieste názvu, napr. *Amerika* – *Južná Amerika*, *Karpáty* – *Malé Karpáty*, *Tatry* – *Vysoké Tatry*, *Červený kríž* – *Slovenský Červený kríž*, *Univerzita Komenského* – *Filozofická fakulta Univerzity Komenského*, *Polná republika* – *Ministerstvo zahraničných vecí Poľskej republiky*, *Spojené štáty* – *Charta Spojených národov*, *Organizácia Spojených národov*.

3. V názvoch miest a obcí píšeme s veľkými začiatočnými písmenami všetky plnohymnové slová, napr. *Spíšská Nová Ves*, *Nové Mesto nad Váhom*, *Dedina Mladá*. Takto sa píšú aj názvy častí miest a obcí ako administratívnych jednotiek (pôvodne zvyčajne názvy samostatných obcí), napr. *Staré Mesto*, *Karlova Ves*, *Dejvice*, *Nová Ves* (v Bratislave), *Bardejovské Kúpele*, *Dlhá Lúka* (v Bardejove).